

ĎÁBLÍK

Elektronický zpravodaj pro členy a přátele Cally • Číslo 234 • Vychází 28. června 2023

Milé čtenářky, milí čtenáři,

právě v těchto dnech můžeme číst o obavách z plánů, že ruský agresor by v případě ústupu mohl vyhodit reaktory v jím okupované největší evropské jaderné elektrárně v Záporoží do vzduchu, aby ji Ukrajinci již nemohli provozovat a aby zamořil široké okolí. Připomněl se tak dříve opomíjený i bagatelizovaný problém – rizika, která uprostřed válečného dění přináší jaderná energetika. Na území denně ostřelované Ukrajiny jsou v provozu čtyři jaderné elektrárny s celkem patnácti reaktory.

Ale nemusí jít jen o takový teroristický čin. Již nyní sledujeme snahu zajistit chlazení této elektrárny po zničení přehradní hráze Kachovka na Dněpru. I přestože jejich šest reaktorů již byly odstavených, musí být dlouhodobě ochlazované a s nimi vyhořelé jaderné palivo v bazénech. K tomu by podle dostupných údajů po dobu několika měsíců měla stačit zásoba vody v samostatné nádrži oddělené od Kachovky hrázemi. Zprovoznit elektrárnu však bez nějakého zásadního řešení, zajišťujícího dostatek chladicí vody, nebude možné.

Ukrajinské ministerstvo energetiky uvádí roční potřebu vody pro provoz Záporožské jaderné elektrárny více než 346 milionů m³. Tolik vody nezadržuje ani naše největší přehrada na Lipně a neřeší to ani ona již zmíněná chladicí nádrž, která přestala být doplňována vodou z Dněpru. V úvahu je potřeba vzít i vodu, která se pro potřeby chlazení odpaří. Pro srovnání, jaderná elektrárna v Temelíně se dvěma reaktory VVER - 1000 takto vypaří na 35 milionů m³ vody každým rokem.

Udržení Záporožské elektrárny v bezpečném stavu je krajně obtížné v situaci, kdy se ocitla prakticky na frontové linii, a navíc v čase silících osvobozovacích bojů. Jak jsme se mohli přesvědčit, mezinárodní úmluvy, ani zdravý rozum ve válce neplatí. Nad elektrárnou přelétaly rakety s náložemi, ruští okupanti tu schválili bojovou techniku a neváhali i zde pálit z tanku a elektrárna se stala terčem dělostřelecké palby. Jen se štěstím zatím nedošlo k poškození reaktorů či klíčových částí jaderných provozů či skladovaného vyhořelé palivo. Přinejmenším sedmkrát došlo k náhlému výpadku vnějšího napájení po zničení tras elektrických vedení a reaktory musely být rychle odstaveny. Ukrajinský personál pracuje pod velkým tlakem okupantů, což zvyšuje riziko chyby. Vojáci se navíc mohou dopustit fatálního pochybení z neznalosti – neuvědomují si důležitost těch či oněch prvků jaderné technologie. Stále jsme tak na hraně katastrofy.

Na téma rizika jaderné energetiky za války se zaměří i uznávaný energetický konzultant Mycle Schneider, jehož on-line přednášku o stavu jaderného průmyslu ve světě jsme ve spolupráci s pražskou kanceláří Heinrich Böll Stiftung a Hnutím DUHA připravili již na toto čtvrtéční odpoledne. Po ní Vám budeme moci zaslat publikaci, kde tyto informace naleznete také. A během léta vznikne i náš tematický informační list. Jako čtenáři Ďáblíku se i o něm dozvíte.

Edvard Sequens

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Nedej se: Novohradská tragikomedie.....	str. 5
Břehule a vlhy v jižních Čechách.....	str. 9

Kriticky ohrožený čmelák nepřišli v Českých Budějovicích o pastvu

V Českých Budějovicích objevili biologové kriticky ohroženého čmeláka klamavého. Díky rychlé domluvě s magistrátem a firmou, která pečuje o trávníky, se pro tyto čmeláky podařilo zachovat pastvu.

Není čmelák jako čmelák. V České republice se vyskytuje asi 30 druhů čmeláků (a pačmeláků). Některé z nich jsou naprosto běžné, jiné se dostaly mezi ohrožené druhy a některé druhy už z naší přírody zmizely úplně. Mezi kriticky ohrožené druhy patří i čmelák klamavý, kterého nedávno biologové objevili přímo v Českých Budějovicích. Na rozdíl od podobných druhů našich čmeláků, např. od čmeláka skalního, je velmi krátce a rovnoměrně ochlupený, což dodává jeho tělu sametový vzhled. Pro laika je ovšem jeho určení od jiných druhů obtížné.

„Tito čmeláci vedou velmi zajímavý život. Jejich samečkové jako jediní mezi evropskými druhy čmeláků obhajují teritoria, kde čekají na mladé samičky. Proto mají na čmeláky nápadně velké oči,“ uvádí entomolog Michal Perlík z Biologického centra AV ČR a dodává: *„Pro svůj život potřebují velké množství bobovitých rostlin, pokud možno po celou sezónu. Kromě nevhodných celoplošných sečí trávníků či luk je ohrožuje i používání pesticidů nebo změna klimatu.“*

Čmeláci klamaví jsou tedy vybíraví na pastvu. Na jejich lokalitě v Českých Budějovicích ale hrozilo, že trávníky, kam na jaře létají tito čmeláci za potravou, budou v krátké době posekány. *„Jedna z důležitých ploch pro čmeláky klamavé je naštěstí součástí projektu mozaikových sečí budějovických trávníků. Víme o ní, že je druhově bohatá jak na rostliny, tak i na hmyz. K zachování co největší části s kvetoucím jetelem bylo nicméně zapotřebí upravit plán seče, a to doslova ze dne na den. Na naši prosbu zareagoval českobudějovický magistrát i firma Agrien, která v místě trávníky seče, velice*

vstřícně. Díky jejich rychlé reakci zde zůstala část kvetoucích jetelových porostů neposečená a dál slouží čmelákům jako významná potravní základna“ říká Lenka Štěrbová, která se profesně věnuje ekologii travních porostů v Ústavu výzkumu globální změny AV ČR a podílí se na také na výběru kvetoucích trávníků v Českých Budějovicích.

„Teď, když víme, které plochy čmeláci klamaví preferují, můžeme jejich preference zohlednit návrzích mozaikového sečení v příštích letech. Od začátku našeho projektu kvetoucích trávníků klademe

důraz na jejich odborný monitoring, který nám pomáhá péči o ně lépe naplánovat. Pokud bychom se o kriticky ohrožených čmelácích nedozvěděli, zbytečně bychom jim komplikovali život celoplošnou sečí. Přitom stačila jen drobná změna," uzavírá Jiří Řehounek z Cally, který biologický monitoring kvetoucích trávníků koordinuje.

Tisková zpráva Cally

Novela energetického zákona konečně umožní sdílet elektřinu. Vyžaduje však opravy

Vláda schválila novelu energetického zákona, tzv. Lex OZE II. Hlavní změnou, která umožní zásadní obrat na energetickém trhu, je umožnění sdílení elektřiny ve veřejné distribuční síti. Pokud poslanci a poslankyně novelu schválí a opraví konkrétní nedostatky a byrokratické překážky v návrhu, lidé, obce či malé místní firmy nebudou závislí jen na dodávkách od obchodníků či vlastní zdroje. Nárok na sdílení elektřiny prostřednictvím veřejné distribuční sítě má mít nově každý zákazník disponující zdrojem elektřiny (například fotovoltaikou) s maximálně deseti dalšími odběrnými místy. Občané, obce a firmy sdružené do energetických společenství budou sdílet elektřinu mezi až 1000 odběrnými místy na území tří obcí s rozšířenou působností (a dle textu novely navíc od poloviny roku 2026 tato omezení počtu a území zmizí). To umožní spotřebitelům zajistit si dodávky elektřiny z obnovitelných zdrojů, do kterých sami investovali.

Na rozdíl od minulých verzí zákona, tato před schválením vládou neprošla konzultacemi s ostatními ministerstvy a odborníky a pro energetická společenství přináší řadu rizik. Oproti původně jednoduchému návrhu, který měl ambici být jedním z nejlepších v Evropě, přibyla omezení, která ohrozí projekty obcí i malá společenství. Striktní omezení územní působnosti na jednu obec s rozšířenou působností, které ministr Síkela dříve avizoval, je v návrhu nakonec zmírněno.

Zatímco původní návrh z listopadu 2022 jasně definoval postup při sdílení elektřiny, z nově upravené verze Lex OZE II tato klíčová ustanovení zmizela. Povinnost prakticky zajistit sdílení elektřiny byla přenesena na úroveň prováděcí vyhlášky Energetického regulačního úřadu, aniž by však zákon úřadu poskytl dostatečně jasný návod a oporu, jak má sdílení elektřiny vypadat. To představuje riziko, že se Česká republika zařadí mezi některé země, kde sdílení elektřiny mezi členy energetického společenství existuje pouze na papíře, případně funguje jen těžkopádně a s řadou komplikací.

Nový návrh také omezuje výkon práv členů společenství. Žádný člen nesmí držet více než 10 % hlasovacích práv. Takové omezení je značně nevýhodné především pro obce, které plánovaly do energetických společenství investovat nemalé finanční prostředky. Pokud by nemohly mít v energetickém společenství většinový vliv, stala by se pro ně taková investice značně rizikovou. Plány obcí ohrožuje také vyřazení příspěvkových organizací ze členství ve společenství pro obnovitelné zdroje.

„V Kněžicích jsme jako první v Česku dosáhli energetické soběstačnosti. Novela nás ale žádným způsobem nemotivuje, abychom svoje projekty sdíleli s našimi občany – museli bychom na ně vynaložit značné finanční prostředky a následně se vzdát kontroly nad touto investicí. Pokud by novela prošla

v navrhovaném znění, odhaduji, že by řada obecních projektů skončila u sdílení elektřiny jen mezi veřejnými budovami," říká Milan Kazda, starosta obce Kněžice, kde do sdílení plánují zapojit odběratele na území tří obcí s rozšířenou působností a stávající bioplynovou stanicí chtějí rozšířit o 100 kW fotovoltaiky a ročně vyrábět a sdílet 2600 MWh.

Ondřej Pašek, expert na komunitní energetiku Hnutí DUHA a vedoucí dotační pracovní skupiny UKEN uvádí: „Dlouho očekávaný zákon máme konečně před sebou. Ticho, za jakého se ale odehrála jeho poslední, nečekaná změna, nic dobrého nepřineslo. Tato podoba zákona by výrazně ohrozila projekty obcí a zhoršila možnost členů nastavit vlastní pravidla pro kontrolu společenství. Nejasná pravidla pro sdílení a přenesení rozhodování do navazujících vyhlášek pak mohou vést k tomu, že se komunitní energetika v Česku dále opozdí. Poslanci budou mít nyní příležitost ukázat, že o komunitní energetiku opravdu stojí a zákon opravit.“

„Ministerstvo průmyslu a obchodu svým novým návrhem zahodilo do koše rok intenzivní práce, který přípravě legislativy pro komunitní energetiku věnovalo. Jakožto zástupci více než 60 územních samosprávných celků, neziskových organizací a firem jsme se snažili ministerstvu zprostředkovat zkušenosti a potřeby z praxe, které původní verze Lex OZE II reflektovaly. Nyní však nastal znepokojivý obrat. Nová verze Lex OZE II start komunitní energetiky výrazně komplikuje. Je prozatím promarněnou příležitostí. Poslanci to však mohou odstraněním zbytečných byrokratických bariér změnit,“ řekla Eliška Beranová, právnička Frank Bold a vedoucí legislativní pracovní skupiny UKEN.

Jiří Koželouh, vedoucí energetického týmu Hnutí DUHA uvádí: „Novela energetického zákona přináší zlom, díky kterému si české domácnosti budou moci efektivně zajistit čistou a cenově stabilní elektřinu z obnovitelných zdrojů a měli prospěch z fotovoltaických nebo větrných elektráren, které se staví v jejich okolí. Spotřebitelé mohou snížit svoji závislost na nevyzpytatelném energetickém trhu. Aby však do komunitní energetiky mohly bezpečně vstoupit obce, bude nutné opravit byrokratické překážky v novele, které brání kontrole obcí nad jejich investicemi a zapojení příspěvkových organizací.“

Podle tiskových zpráv Unie komunitní energetiky a Hnutí DUHA

Lidé si ve veřejné konzultaci řekli o vyšší klimatický cíl ČR pro rok 2030 a o závazek klimatické neutrality

Veřejnost projevila zájem navýšit klimatický cíl ČR pro rok 2030 alespoň na 65 % a přijmout závazek klimatické neutrality ČR nejpozději do roku 2050. Vyplyvá to z výsledků veřejné konzultace Politiky ochrany klimatu, kterou [představilo Ministerstvo životního prostředí](#). Výsledek veřejné konzultace je ve shodě s požadavky Klimatické koalice shrnutými ve [společné pozici Klimatické koalice k emisním cílům ČR a ke klimatické neutralitě](#). Podporu snižování emisí a rozvoji obnovitelných zdrojů a úspor energie ukazují i [reprezentativní průzkumy veřejného mínění](#). Ekologické organizace z Klimatické koalice proto vyzývají Ministerstvo životního prostředí, aby výsledky veřejné konzultace

v přípravě nové Politiky ochrany klimatu zohlednilo.

Veřejná konzultace přípravy nové Politiky ochrany klimatu proběhla prostřednictvím elektronického formuláře a byla uzavřena 15. května 2023. Novou Politiku ochrany klimatu slíbila vláda ve svém programovém prohlášení představit do konce roku 2023.

Miriam Macurová, vedoucí klimatické kampaně Greenpeace ČR, říká: „Výsledky veřejné konzultace jsou pozitivní zprávou pro ochranu klimatu v ČR. Nyní je nevyhnutné, aby Ministerstvo životního prostředí apel veřejnosti vyslyšelo a ambicióznější cíle zapracovalo nejen do Politiky ochrany klimatu, ale také je prosadilo do souběžně připravovaného Vnitrostátního plánu ČR v oblasti energetiky a klimatu, který má ČR za měsíc odevzdat Evropské komisi.“

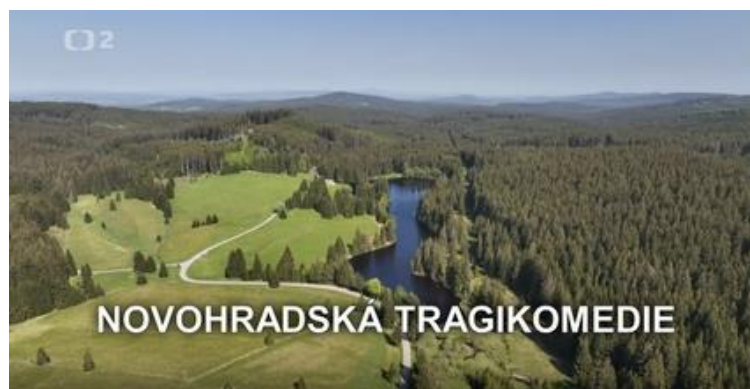
Jiří Koželouh, vedoucí energetického programu Hnutí DUHA, říká: „Ministerstvo životního prostředí se přesvědčilo, že lidé v ČR podporují rychlejší snižování emisí skleníkových plynů a dosažení klimatické neutrality. Něco podobného ukazují ostatně i reprezentativní průzkumy veřejného mínění. Zodpovědnost za ochranu klimatu má právě MŽP a v prosazování ambiciózních cílů do klimatické a energetické politiky se může opřít o veřejnost.“

Jitka Martínková, koordinátorka komunikace v Klimatické koalici, říká: „Výsledky veřejné konzultace Politiky ochrany klimatu podpořily dlouhodobý požadavek Klimatické koalice zpřísnit emisní cíle Česka na odpovídající úroveň. Aktuální revize strategických dokumentů pro oblast klimatu a energetiky je ojedinělou příležitostí, jak zvýšit ambice zejména pro rok 2030. Česku by to umožnilo také maximálně využít i bezprecedentní objem finančních prostředků, které budou v nadcházejících letech na transformaci k dispozici.“

Tisková zpráva Klimatické koalice

Nedej se: Novohradská tragikomedie

V neděli 25. června měl premiéru nový díl Nedej se pod názvem „Novohradská tragikomedie“. Minule jsme avizovali petici k Jiřické nádrži. Právě jí a dění v tomto koutu Novohradských hor se dokument věnuje. Callu v něm také najdete.

Obsah přiblíží slova tvůrců: „Jiřickou nádrž v Novohradských horách někteří vědci přirovnávají k šumavskému jezeru Laka a to jak biologickou hodnotou, tak ekologickou významností. Úroveň její ochrany tomu ale neodpovídá. Naopak je zde provozován komerční rybolov, který může být pro tento jedinečný horský ekosystém zcela zničující. Podnikání na Jiřické nádrži navíc přichází do konfliktu i s jejími návštěvníky.“

A já jen dodám, že vystoupení mluvčího České inspekce životního prostředí i celé její působení v této kauze je naprosto tragické.

Koukněte se tu:

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/1095913550-nedej-se/223562248410018/>

Edvard Sequens

Pátým ptačím parkem ČSO se stávají Zbudovská blata

Jihočeská Zbudovská blata budou pátým ptačím parkem České společnosti ornitologické ČSO. Do konce června se podařilo od veřejnosti vybrat dostatek peněz na výkup prvních pozemků. Ačkoli se jedná jen o základ nového ptačího parku, už nyní probíhají jednání o dalších pozemcích v tomto rozsáhlém lučním komplexu mezi obcemi Zbudov, Zliv, Plástovice, Pištín a Sedlec.

Na webu ČSO si k tomu můžeme přečíst: „*Po dlouhém a pečlivém hledání vhodné lokality pro pátý ptačí park přicházíme společně s Jihočeským ornitologickým klubem – pobočkou ČSO, s finálním výběrem, který věříme, že leckterého milovníka ptáků opravdu potěší. Volba totiž padla na jihočeská Zbudovská blata, jedny z nejrozsáhlejších luk v celém Česku, místo, které před rozsáhlou meliorací bývalo skutečným rájem lučních a mokřadních ptáků. Ačkoli bylo území ve druhé polovině 20. století důkladně odvodněno, dodnes zůstává zajímavou lokalitou s velkým ornitologickým potenciálem. A především je to poslední hnízdiště vzácného břehouše černoocasého, který se zde stále ještě pokouší hnízdit, i když poslední dobou jsou jeho hnízdění neúspěšná. V každém případě není náhodou, že právě Zbudovská blata byla členy ČSO nejčastěji zmiňována jako tip na další ptačí park.*“

Nezbývá než popřát novému ptačímu parku hodně vykoupených (nebo darovaných) pozemků, aby bylo do budoucna možné obnovit původní vodní režim Zbudovských blat. Místní ptačí obyvatelé, především bahňáci a dravci se tedy mají na co těšit.

Jiří Řehounek

Pozn.: Přispět na výkup pozemků můžete zde: <https://www.darujme.cz/ptaci-park-zbudovska-blata>

Neplněné vládní sliby ve věci úložiště posilují spolenectví dotčených obcí a spolků napříč republikou

Starostové obcí a zástupci spolků sdružených v Platformě proti hlubinnému úložišti se 20. června odpoledne sešli na již 13. společném shromáždění členů v Náramči na Třebíčsku. Tedy na jedné ze čtyř lokalit, která je ohrožena budoucím hlubinným úložištěm vysoceradioaktivních odpadů a od státní Správy úložišť dostala krycí jméno Horka.

Přítomní se velmi ostře vyjádřili k neplněným vládním slibům [„*Posílíme práva dotčených obcí při případném rozhodování o umístění hlubinného úložiště. Budeme vyhodnocovat i jiná řešení, než je konečné umístění hlubinného úložiště v ČR.*“, [Aktualizované Programové prohlášení vlády](#)], protože skutečné posílení práv dotčených obcí při rozhodování o úložišti se nekoná. Nedostatečný „[Návrh zákona o řízeních souvisejících s hlubinným úložištěm radioaktivního odpadu](#)“, který projednává Poslanecká sněmovna, čeká na opravu cestou poslaneckých návrhů. Ministerstvo průmyslu také ve skutečnosti neuvažuje o jiných řešeních, než je konečné uložení vyhořelého jaderného paliva a to ještě rychleji, než by bylo potřeba na kvalitní geologické průzkumy pro výběr vhodného místa.

Časový harmonogram práce Správy úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO) na výběru lokality se začíná

hrouřit. Ministerstvo životního prostředí na všech čtyřech lokalitách přerušilo probíhající správní řízení o povolení průzkumných území pro geologické práce. Správa musí doložit informace, které dotčeným obcím v podkladech chyběly.

Frustrace z postupu státních orgánů vedla k dalšímu posílení Platformy proti hlubinnému úložišti. Přijaty dnes za členy byly obce Rudíkov, Oslavička a Hodov (všechny z Horky), dále obec Malý Bor z pošumavské lokality Březový potok a propojení s lokalitou Janoch z Českobudějovicka zajistí nově založený spolek Satis, který je ve fázi své registrace. Po jejím dokončení bude mít Platforma 57 členů (39 obcí a měst a 18 občanských spolků).

Antonín Seknička, mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti řekl: „Přerušení řízení o povolení průzkumných území na všech lokalitách ukazuje na špatný postup Správy úložišť a je také důkazem, že energie, čas a prostředky obětované veřejností nesouhlasící s výstavbou, nejsou marné. Mnoho naší energie obnáší i vyjednávání s poslanci o nutné změně zákona na posílení práv dotčených obcí, jaké budou výsledky, brzy uvidíme.“

Tisková zpráva Platformy proti hlubinnému úložišti

Mezi schválenými návrhy hospodářského výboru požadovaný souhlas obcí s úložištěm chybí

Hospodářský výbor Parlamentu dnes projednal „Návrh zákona o řízeních souvisejících s hlubinným úložištěm radioaktivního odpadu“. Poslanci výboru odhlasovali svoji podporu několika úpravám, které v případě přijetí na plénu z pohledu obcí vylepší vládní verzi. Avšak návrh na souhlas dotčených obcí s umístěním úložiště, který by zajistil

respektování zájmů obcí a jejich občanů, jak je požaduje i atomový zákon, mezi nimi není. Naopak by podle poslanců mělo dojít k omezení původně navrhované role Parlamentu spolupodepsat se pod rozhodnutí o umístění stavby konečného hlubinného úložiště.

Požadavek obcí na spolurozhodování o tak mimořádné stavbě je princip běžně používaný v mnoha demokraticky vyspělých zemích a rozhodně pak v těch, kde již pokročili v povolování úložiště, jako je Finsko

nebo Švédsko. Finsko i další státy navíc do rozhodnutí o úložišti rovněž zapojují své parlamenty.

V České republice představitelé obecních samospráv reálně nemají příliš možností, jak obhajovat zájmy svých občanů při rozhodování státu o úložišti, které výrazně zasáhne do života jejich i mnoha budoucích generací. Posílení jejich práv by mohlo pozitivně posunout dnešní silně kontroverzní proces. Obce a spolky sdružené v Platformě proti hlubinnému úložišti vnímají chybějící skutečné posílení práv obcí, jako nesplnění slibů, které tato vláda dala.

Pozitivně naopak vnímáme hospodářským výborem podpořené návrhy na možnost dalších kompenzací nad rámec atomového zákona pro vybrané obce (návrh předsedy výboru Adamce), požadavek na vyjádření Ministerstva životního prostředí, ale i občanů dotčených obcí k finálnímu výběru (návrh poslankyň Opltové, Decroix, Ochodnické a Mádlové) či prodloužení některých nesmyslně krátkých lhůt (návrhy všech výše zmíněných).

Dotčeným samosprávám se rovněž nelíbí, že Správa úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO) spustila proces povolování průzkumných území pro geologické práce před tím, než byl zákon přijat. Tato správní řízení tak proběhnou podle dnes platných zákonů. a ne podle projednávaného zákona o řízeních souvisejících s hlubinným úložištěm radioaktivního odpadu.

Výbor pro životní prostředí se bude „Návrhu zákona o řízeních souvisejících s hlubinným úložištěm radioaktivního odpadu“ věnovat na své schůzi 29. června 2023.

Antonín Seknička, mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti řekl: *„Přestože poslanci hospodářského výboru podpořili konkrétní pozitivní návrhy zlepšující vládní návrh zákona o úložišti, stále nám zásadně chybí splnění slibů o účinném zapojení obcí do procesu rozhodování o hlubinném úložišti. A bohužel i ze spolurozhodující role Parlamentu se může stát jen čistě formální zapojení bez vlivu na vládní rozhodnutí. Poslanci ale stále mají šanci potřebné změny provést.“*

Tisková zpráva Platformy proti hlubinnému úložišti

MALÝ OPRAVNÍK BIOLOGICKÝCH OMYLŮ

Rorýs neposeda

Ale na noc si někam sednou a vyspí se, ne? Takové znepokojivé dotazy občas slyším, když vyprávím o životě rorýsů. Ne, nesednou. Celé měsíce se nedotknou země. Kdo ostatně viděl tyto obratné letce zblízka, musí tušit, že jejich titěrné nožky nejsou k sezení příliš způsobilé.

Jak tedy rorýsi spí? V zásadě dvěma způsoby. Jednak dokážou za letu spát jen „na půl mozku“, kdy jedna hemisféra hlídá základní věci a druhá spí. Jednak mohou vylétnout do velké výšky a pak se ve spánku klouzavým letem snášet k zemi.

Kdyby na to přišlo, asi by si rorýsi nemuseli sednout celý život. Ač tráví většinu roku v Africe, vůbec se Afriky nedotknou. Klást vajíčka a pečovat o mláďata však prozatím za letu nezvládnou.

Jiří Řehounek

Břehule a vlhy v jižních Čechách

Ochrana norujících ptáků, především koloniálně hnízdících břehulí říčních a vlh pestrých je u nás převážně ochranou jejich hnízdišť. Proto potřebujeme vědět, kde tyto druhy hnízdí.

Břehule říční bývala typickým ptákem jižních Čech, kde po regulaci vodních toků přesídlila do pískoven a dalších těžebních prostorů. S útlumem malých, tzv. selských pískoven a centralizací těžby však vhodných hnízdišť výrazně ubylo a populace břehulí zažívá velký pokles početnosti, s nímž souvisí i přesun do poněkud obskurních hnízdišť, např. drenážních trubek nebo škvír ve zdivu. Stále

však existují i kolonie v pískovných nebo jiných těžebních prostorech. Stručné shrnutí aktuálního stavu jihočeské populace břehulí najdete v naší nedávno vydané skládačce (http://www.calla.cz/data/hl_stranka/ostatni/skladacka_Brehule_2019.pdf).

Oproti břehulím vlhy v jižních Čechách spíše přibývají. Na rozdíl od břehulí nepotřebují ani kolmou stěnu, stačí jim místo na vyhrabání nory. Donedávna hnízdily v jižních Čechách občas jednotlivé páry, dnes tu již máme i koloniální hnízdiště. Náročnější jsou však vlhy potravně, protože se specializují na velký hmyz.

Pro ochranu norujících ptáků musíme vědět o místech, kde hnízdí. Takže pokud na prázdninových toulkách narazíte na hnízdiště břehulí či vlh nebo je někde zpozorujete, dejte nám vědět (RehounekJ@seznam.cz, calla@calla.cz) nebo svoje pozorování zaznamenejte do databáze AVIF (<https://birds.cz/avif/>) nebo s pomocí aplikace BioLog.

Za redakci Ďáblíka přeji hodně zajímavých letních pozorování.

Jiří Řehounek

VYŠLO

Větrné desatero - nový průvodce pro obce

Větrné desatero připravila Česká společnost pro větrnou energii společně s Komorou obnovitelných zdrojů energie a Ministerstvem průmyslu a obchodu. Obce se dozvědí, jak přistupovat k nabídkám zástupců větrných firem stavět u nich větrné elektrárny.

Elektřinu pro domácnost na jeden den vyrobí větrná elektrárna za půl minuty. Z větru ale v Česku

pochází jen přibližně 1 % spotřebované elektřiny, přitom celoevropský průměr činí 17 % (WindEurope 2023). Česko v rozvoji větrné energetiky zaspalo, nyní se ale blýská na lepší časy.

Podle analýz Akademie věd by tuzemské větrné elektrárny mohly pokrýt celou spotřebu elektřiny ČR, a to po zohlednění reálných větrných podmínek i hlavních objektivních omezení, jako je například vyloučení výstavby ve zvláště chráněných územích či respektování přísných hlukových limitů. S ohledem na další požadavky ochrany přírody a nejrůznější jiná omezení technického, ekonomického

i společenského rázu lze však očekávat, že v budoucnosti zajistí zhruba čtvrtinu až třetinu roční spotřeby elektřiny v Česku.

Publikaci si stáhnete zde: <https://www.komoraoze.cz/download/pdf/231.pdf>

Podle tiskové zprávy Komory obnovitelných zdrojů

Auto srazilo vlka na dálnici D1

Na dálnici D1 na Havlíčkobrodsku usmrčen vlk. Zvíře bylo nalezeno mrtvé na poli u stého kilometru dálnice nedaleko obce Skorkov. Případ znovu otvírá otázku, zda při stavbě a rekonstrukcích dálnic dostatečně myslíme i na zvířata, která potřebují procházet volnou krajinou.

Mrtvou šelmu našel místní občan Václav Pinkas, který v pátek večer informoval Hnutí DUHA přes facebookové stránky Ochrana velkých šelem. Protože snímek pořízený mobilním telefonem naznačoval, že by se mohlo jednat o vlka, nález vyjeli následující den ověřit místní zoologové – Václav Hlaváč z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR a Pavel Hulva z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Odborníci na místě potvrdili, že se s největší pravděpodobností skutečně jedná o vlka – samce o váze asi 40 kg – a odebrali vzorky pro genetickou analýzu, která by měla přesněji určit původ zvířete. Nejpravděpodobnější je, že pochází z takzvané středoevropské nížinné populace, jejíž centrum výskytu je v Německu a západním Polsku, zasahuje však také do České republiky. Smečky na Broumovsku a v Podbezdězí žijí od Skorkova vzdušnou čarou zhruba 130 kilometrů, což je vzdálenost, kterou mohou mladí vlci hledající nové teritorium překonat během několika dnů či týdnů. Usmrčené zvíře bude v dalším týdnu podrobeno pitvě na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze.

Vlk se pokoušel překonat dálnici pár desítek metrů od mostu přes silnici mezi Skorkovem a Zbinohami. Podchody pod dálnicí, zvláště pokud pod mostem prochází zároveň i silnice, však nejsou velkými šelmami příliš oblíbené. Vlci jsou tak nuceni přecházet dálnice vrchem, což je při velkém provozu na D1 a absenci speciálních nadchodů velmi nebezpečné. Dálnice D1 je od sedmdesátých let 20. století pro velké savce v České republice významnou bariérou. Vedle vlků se ji pokoušejí překročit i losi a rysy. Posledním doloženým případem zabitého vzácného zvířete je rys, který byl nalezený před čtyřmi lety na osmdesátém kilometru u Koberovic na Pelhřimovsku.

Alespoň částečně by dalším kolizím mohly zabránit dobře navržené ekodukty, kterých je v ČR zatím minimum. Ty stávající byly často realizovány bez konzultací s odborníky na ochranu přírody a v důsledku toho stojí dnes většinou na zcela nelogických místech – například na pražském okruhu jich je sedm. Naopak v lokalitách, kde je jejich význam pro migraci velkých zvířat nesporný, tyto stavby často chybí. Díky

generální dohodě mezi rezorty dopravy a životního prostředí by v rámci aktuálně probíhající modernizace D1 měly být v oblasti Vysočiny vybudovány dva speciální ekodukty – jeden z nich na čtyřidevadesátém kilometru, asi šest kilometrů západně od místa usmrcení vlka.

Výskyt dalších vlků nebo rysů není na Vysočině vyloučen. Ochránci přírody a zoologové se proto na jejich monitoring nyní více zaměří, plánují především intenzivnější využití fotopastí. Veřejnost může své pozorování hlásit například na www.mapa.selmy.cz nebo na e-mail stopy@selmy.cz.

„Jeden z plánovaných ekoduktů, vzdálený šest kilometrů od místa zabitého vlka, by zřejmě srážce nezabránil. Pokud by ani po rekonstrukci D1 případy usmrcení silně a kriticky ohrožených druhů velkých šelem neustaly, bude nutné průchodnost D1 dále zlepšovat. Přímé pozorování, nálezy stop nebo snímky usmrcených šelem, které nám lidé posílají, jsou velmi cenné a děkujeme za ně. Pomáhají nám skládat mozaiku aktuálního rozšíření velkých šelem i identifikovat kolizní místa na našich dálnicích,“ říká Miroslav Kutal z Hnutí DUHA.

„Sledování vlivu dálnice D1 na živočichy se věnujeme již řadu let. V úseku mezi Skorkovem a Humpolcem probíhaly v minulosti například pravidelné migrace losů z Polska do jižních Čech. I ti měli v cestě dálnici D1. Na silnicích a dálnicích hyne každoročně obrovské množství zvířat. Bohužel řešením není ani oplocení dálnice, protože tím vzniká pro zvířata zcela neprůchodná bariéra. Zvířata pak zůstávají uzavřená ve stále se zmenšujících izolovaných ostrovech, které neposkytují dostatek prostoru pro přežití izolované populace. Takovým případem je třeba právě populace losa na jihu Čech, která je odsouzená k postupnému zániku. Jedinou možností tak zůstává zajistit dostatečnou průchodnost dálnice pro faunu dostatečným počtem nadchodů a podchodů, které umožňují zvířatům překonat dálnici bez rizika srážky s vozidly,“ vysvětluje Václav Hlaváč z AOPK ČR.

„Studiu populační struktury vlka se věnujeme dlouhodobě, za tu dobu jsme nashromáždili stovky vzorků a genetických profilů zvířat z celé střední Evropy. Analýza jedince z nové oblasti tedy umožní přiřazení k existujícím subpopulacím a je cenným zdrojem informací o prostorovém chování druhu. V současnosti vytváříme modely, které hledají vztahy mezi genetickou strukturou druhů velkých savců a vlastnostmi krajiny. Takový přístup umožňuje objektivně posoudit i vliv staveb na populace divokých zvířat, například jejich fragmentaci a její důsledky, jako je ztráta genetické variability. Genetická analýza je nutná i pro určení možnosti výskytu hybridizace se psem a vyloučení záměny s československým vlčákem. Pokud nás lidé upozorní na výskyt uhynulého zvířete včas jako v tomto případě, je možné čerstvé tkáně využít na analýzy celých genomů, což vzhledem k pokrokům v technologiích umožňuje získávat neuvěřitelné detaily např. o adaptacích na změny prostředí,“ dodává Pavel Hulva z PŘF UK.

Tisková zpráva Hnutí DUHA

Prázdniny s Brontosaurom opět propojí dobrovolnictví, zážitky a vzdělávání

Letní program Prázdniny s Brontosaurom, určený zejména aktivním mladým lidem, i v letošním roce propojí zážitky, dobrovolnickou pomoc přírodě i památkám a seberozvojové aktivity. Zájemci si mohou vybrat z desítek tematicky široce zaměřených táborů v tuzemsku i v zahraničí.

Program Prázdniny s Brontosaurom, určený zejména lidem ve věku 15-26 let, tvoří vlajkovou loď Hnutí Brontosaurus už od jeho počátků v polovině sedmdesátých let. Jde o desítky letních táborů, jejichž unikátnost spočívá v propojování zážitků, dobrovolnictví a vzdělávacích aktivit. Účastníci si tady užijí hry, cyklistiku, pěší putování, vodáctví nebo kemping. Zároveň je však čeká také kosení luk, pomoc na stanici pro divokou zvěř, úklid lesů a další užitečné práce.

To vše je navíc doplněno tematickými vzdělávacími a seberozvojovými aktivitami.

„Účastníci tábora na pomoc jihomoravským luhům absolvují exkurze do lužního lesa, dobrovolníci obnovují hrad Templštejn se budou podílet na archeologickém výzkumu, na táboře Cestičky se zase učí organizačním dovednostem,“

vyjmenovává programový ředitel Brontosaura Dalimil Toman. *„Dáváme tím našim táborům přidanou hodnotu a zároveň se tak snažíme systematicky vychovat mladou generaci lídrů pro boj se současnými lokálními i globálními problémy, což je jedním z hlavních cílů našeho hnutí.“*

Díky dlouhé tradici i velikosti organizace je možné si vybrat z širokého spektra akcí. *„Někde více pracujeme, jiné akce jsou naopak zaměřené spíše zážitkově. Dobrodružné povahy mohou vyjet i za hranice do Srbska a Rumunska,“* přibližuje Toman. *„A přestože jsou tábory určeny převážně mladým lidem, nezapomínáme ani na starší generace či naopak děti. Na své si tak přijdou dobrodruzi, motivovaní dobrovolníci, rodiče s dětmi i ti, kteří si chtějí jen na několik dní oddechnout od ruchu civilizace. Celý přehled je dostupný na našich webových stránkách.“*

Jako každoročně bude celý program zakončen zářijovým Potáborovým festivalem, kde se setkají účastníci jednotlivých táborů, nasdílejí si vzájemně své zážitky a zkušenosti, užijí si živé koncerty či workshopy, a zúčastní se poslední hromadné dobrovolnické činnosti celého letošního ročníku programu.

Více se dozvíte na <https://brontosaurus.cz/>.

Tisková zpráva Hnutí Brontosaurus (redakčně upraveno a kráceno)

Arnika zahájila třináctý ročník ankety Alej roku. Každý může nominovat své oblíbené stromořadí

Už potřinácté pořádá spolek Arnika oblíbenou anketu Alej roku, která má jako jeden z cílů najít a ocenit nejkrásnější alej v České republice. Soutěž je totiž otevřená nominacím od kohokoliv, kdo by rád přihlásil svou oblíbenou alej. Nominovat tak mohou jednotlivci, skupiny, města, obce či firmy. O vítězi rozhodne veřejnost v internetovém hlasování.

K nominaci je třeba do 26. října 2023 vyplnit jednoduchý nominační formulář na webové stránce www.alejroku.cz. Zájemci o nominaci budou vyzváni k přiložení jedné až tří fotografií aleje, označení GPS umístění a dodání krátkého textu o nominované aleji. Text může pojednávat o historii aleje, jejím významu

pro místní komunitu, nebo se zaměřit na osobní vztah nominujícího k aleji.

„Každý ročník ankety je jedinečný a vždy se těšíme na nové nominace. Lidé nás udivují krásnými fotografiemi a příběhy, které zaujmou. Sami jsem každoročně překvapeni, kolik nádherných alejí v České republice je a že lidé mají tak silný vztah k alejím rostoucím v jejich blízkosti. Je pro mě potěšení seznamovat se s tolika krásnými místy prostřednictvím nominovaných alejí, které bych jinak nepoznala. Věřím, že to mají i ti, co nás sledují. Tato anketa spojuje milovníky přírody. Děkuji lidem, že se s takovým nadšením zapojují do ankety, pomáhají mapovat významná místa v České republice a šíří o významu alejí v české tradiční krajině, protože stromy dodávají krajině duši.“

V rámci ankety probíhá také fotosoutěž, ve které se hodnotí tři nejkrásnější fotografie alejí. První fotografie, kterou zájemce nahraje, se zapojuje do fotosoutěže. Patroni a patronky ankety potom vybírají nejlepší fotografie.

Poslechněte si video vzkaz patronky ankety Alej roku 2023, herečky Petry Vojtkové: <https://www.youtube.com/shorts/43CVcAvMtfU>.

Pro samotnou anketu je důležité, aby se podle fotografie dala alej jednoduše rozeznat. Účastníci však mohou poslat až tři snímky, a tak mají možnost poslat i fotografii, která bude mít zejména estetický rozměr a zaujme patrony a patronky při hodnocení fotosoutěže.

Anketa "Alej roku" je skvělou příležitostí pro každého, kdo si váží krásy a významu alejí, aby se zapojil, nominoval svou oblíbenou alej a přispěl k objevení a poznání těch nejkrásnějších alejí v České republice.

S alejí, která získá nejvíce hlasů, se pojí uspořádání Alejová slavnosti ve vítězné aleji a let balonem od Habalon pro nominanta či nominantku. Ti, kteří nominovali vítězné aleje, se mohou těšit na vstupenky do botanických zahrad po celé ČR, vstupenky do Muzea rekordů a kuriozit Pelhřimov a na mnoho dalších cen.

Tisková zpráva Arniky

ZAOSTŘENO ENVIROSKOPEM

Vybrali jsme pro vás ze 400 různých tipů na výlety po Jihočeském kraji, které všechny najdete v databázi Envirokop na webu www.envirokop.cz. Jeho zpracovatelem je jihočeská Krajská síť environmentálních center KRASEC.

Krvavý a Kačležský rybník (lat: 49.1302, lon: 15.1212)

Obdivujte rozsáhlé vodní plochy Krvavého a Kačležského rybníka, na kterých můžete pozorovat velké množství nejrůznějších ptáčích druhů.

Oba rybníky jsou chráněny jako přírodní rezervace a patří mezi největší na Jindřichohradecku. První zmínky o nich se datují do patnáctého století. Rybníky a jejich bezprostřední okolí jsou chráněny především jako důležité hnízdiště, shromaždiště a tahová zastávka vodních ptáků. Cenné jsou také příbřežní porosty rákosin a vegetace luk a lesů kolem rybníků, najdete zde například buky, duby či javory

kleny.

Na zdánlivě nekonečných rybníčních hladinách můžete při troše štěstí spatřit plout například elegantní labutě či nejrůznější druhy kachen a poláků. Ve vodě postávají schované mezi rákosinami volavky a po nebi čas od času přelétne majestátní orel mořský s bílou hlavou i ocasem, jehož rozpětí křídel může dosahovat více než dva metry.

Časová náročnost: 2 hodiny

Povaha terénu: Záleží, kam se budete chtít podívat, například hráz Kačležského rybníka má zpevněný povrch, hráz Krvavého rybníka dokonce asfaltový.

Dostupnost: Autobus staví v obci Člunek. Ke Kačležskému rybníku můžete vyrazit asi 2 kilometry po žluté turistické značce z obce Kačlehy.

Odkaz na lokalitu na stránce Enviroskopu najdete zde:

<http://www.enviroskop.cz/?krvavy-a-kaclezsky-rybnik>

Vybrala pro vás Romana Panská

Projekt Enviroskop je podpořen Jihočeským krajem.

POZVÁNKY NA AKCE

Cyklus

„Večerní vycházky za okřídlenými sousedy“ Za zvířecími sousedy v Soběslavi

pátek, 14. července 2023

Sraz v 19:00 před Blatským muzeem v Soběslavi – [Rožmberským domem](#). Pozorování synantropních druhů ptáků – rorýsů, jiříček a netopýrů (pomocí ultrazvukových detektorů), seznámení s jejich biologií a problematikou ochrany, ukázka handicapovaných netopýrů. Vede Petra Schnitzerová (605 870 323, netopyr@ceson.org, Česká společnost pro ochranu netopýrů) a Miroslav Bažant (Blatské muzeum v Soběslavi a Veselí n. L., spolek Táborská bekasina, člen ČSO) S sebou doporučujeme dalekohled.

Vycházky v jiných krajích najdete zde: <https://www.birdlife.cz/pozvanka-na-vychazky-za-okridlenymi-sousedy-2023/>

KOZÍ HRÁDEK - LÉTO 2023

Besedy a hosté na Kozím Hrádku

neděle 23. července 2023, 15:00

O broucích s entomologem Jiřím Řehounkem ze spolku Calla a Gymnázia Soběslav

Další program léta na Kozím Hrádku na www.kozi-hradek.cz.

LETNÍ EXKURZE Z CYKLU PŘÍRODOU KROK ZA KROKEM

Sobota 22. 7.

Příroda Veselských pískoven

vycházka zaměřená na poznání převážně hmyzí fauny v okolí pískoven

vedoucí: RNDr. Jiří Řehounek (Sdružení Calla České Budějovice)

sraz: 10:00, Veselí n. L., občerstvení u hlavního parkoviště u Veselských pískoven (49.1733N, 14.7127E)

délka trasy: 7 km

sobota 12. 8.

35 let mykologické rezervace Luční u Sezimova Ústí

exkurze kolem rybníků Nový Kravín a Starý Kravín do národní přírodní památky Luční – nejstaršího mykologického chráněného území v ČR

vedoucí: Pavel Špinar (správce NPP Luční, Tábor)

sraz: 9:00, Sezimovo Ústí II, zastávka MHD Kovosvit (49.3769N, 14.6994E, možnost dopravy z Tábora spojem MHD č. 17 s odjezdem v 8:45 z autobusového nádraží)

délka trasy: 5 km do NPP Luční, zpět individuálně stejnou cestou nebo přes hájovnu Nechyba či Kozí hrádek (možnost občerstvení)

Více informací a další program na webu Blatského muzea v Soběslavi:

<https://www.blatskemuzeum.cz/prirodou-krok-za-krokem-21-rocnik-cyklu-exkurzi-2023/>

Jak založit květnatý trávník

Hlavním cílem semináře je seznámit odbornou veřejnost s možnostmi zakládání květnatých trávníků a získávání vhodného osiva pro tyto účely. Součástí semináře bude také praktická ukázka stroje na kartáčování osiva. Seminář je určen především zástupcům státní správy a samosprávy, nevládních organizací a firem, ale neuzavírá se ani dalším zájemcům o problematiku.

Lektoři (v abecedním pořadí):

Jakub Hromas (ZO ČSOP Šumava)
Adéla Příbylová (PřF MU)
Klára Řehouneková (PřF JU)
Marie Straková (Agrostis Trávníky, s. r. o.)
Lubomír Tichý (PřF MU)
Kamila Vítovcová (PřF JU
& ZO ČSOP Šumava)

další lektoři v jednání

Místo konání: České Budějovice,
Přírodovědecká fakulta, budova B,
Branišovská 1760, místnost B2

Datum: 4. září 2023, 9:30

Seminář je pro účastníky zdarma, včetně drobného občerstvení. Během semináře bude pauza na oběd, který nebude nijak organizován. V jednání je možnost využití menzy Jihočeské univerzity.

Odeslání závazné přihlášky: **do 31. 7. 2023 na e-mail evavodickova4@seznam.cz** (Eva Vodičková).
V přihlášce uveďte jméno účastníka, instituci a kontaktní telefon. Pokud budete přihlášení a z nějakého důvodu se nebudete moci semináře zúčastnit, dejte nám prosím vědět.

Kontakty (organizace, program semináře):
Jiří Řehounek (Calla) – RehounekJ@seznam.cz,
605 066 898, Kamila Vítovcová (PřF JU)
– lencova.kamila@seznam.cz, 731 463 988

• květnaté trávníky • regionální semenné směsi • kartáčování osiva •
• kvetoucí byliny • podpora biodiverzity •

Seminář je součástí projektu s názvem „Regionální směsi osiv jako účinný nástroj ochrany diversity lučních biotopů“. Projekt realizuje Český svaz ochránců přírody společně s partnery: Pracovní skupina ekologie obnovy, PřF JU, Ústav botaniky a zoologie, Agrostis Trávníky, ZO ČSOP Bílé Karpaty, Český svaz ochránců přírody Vlašim, Høgskulen på Vestlandet HVL a BROZ (Bratislavské regionálne ochrannárske združenie). Podpořeno Norskem prostřednictvím Norských fondů.

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice. Projekt byl podpořen Jihočeským krajem v rámci sítě Krasec.

Norway
grants

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Společně pro zelenou Evropu
Podpořeno Norskem prostřednictvím
Norských fondů.

Česko Budějovice

Jihočeský kraj

KRASEC
KRAJSKÝ SVAZ ENVIRONMENTÁLNÍ LIGA

Exkurze do divočiny 2023: NP Šumava a NP Bavorský les, NP České Švýcarsko, plánovaný NP Křivoklátsko, NPR Jizerskohorské bučiny

Zajímá vás, jak se vyvíjí příroda, když se jí nechá **prostor a čas**? Chtěli byste **poznat středoevropskou divočinu na vlastní oči a kůži** a porozumět tomu, v čem je **její nedocenitelná hodnota**?

Chcete se přesvědčit, zda se **šumavská horská smrčina** po napadení kůrovcem **sama obnovuje**? Chtěli byste **zblízka poznat šumavské rašeliniště** nebo **zjistit více o životě šumavských rysů**?

Chcete se přímo v terénu **dozvědět více o lesním požáru v NP České Švýcarsko** a porozumět tomu, jak se s jeho následky vyrovná divoká příroda?

Zajímá vás, **čím jsou tak cenné lesy na Křivoklátsku**, když má být na jejich území vyhlášen **nový český národní park**?

Chcete vědět, proč se **Jizerskohorské bučiny** staly první přírodní památkou v ČR na prestižním **Seznamu světového dědictví UNESCO**?

Pokud odpovídáte ano, přihlaste se na jednu z našich **poznávacích a zážitkových exkurzí**. Hnutí DUHA již téměř třicet let aktivně usiluje o kvalitnější ochranu přírody v národním parku Šumava a mnoho let podporuje ochranu divoké přírody i na jiných místech České republiky. Již počtyřicet let pro vás připravuje několik možností, jak se přiblížit šumavské divočině. **A letos poprvé přichází i s výpravami do jiných oblastí české divoké přírody.**

Dvě čtyřdenní, pět třídních, jedna víkendová a jedna jednodenní exkurze. **Vždy pod vedením odborného průvodce**, který má bohaté zkušenosti s ochranou místní přírody. Pokaždé **do nejvzácnějších míst chráněných území** včetně těch běžně nepřístupných. Vyberte si některou z nich.

Termíny a místa exkurzí

Po kliknutí na vybraný termín se vám objeví podrobnosti k dané exkurzi:

- **13.–16. 7. 2023** [Exkurze napříč jižní Šumavou: Plechý, Trojmezenský prales, Vltava a Mrtvý luh, pomezí Vojenského újezdu Boletice](#)
- **20.–23. 7. 2023** [Šumavskou divočinou vodou a \(pra\)lesem: Vltava a Mrtvý luh, NPR Boubínský prales, Radvanovický hřbet](#)
- **12. 8. 2023** [Exkurze napříč Modravskými slatěmi v národním parku Šumava](#)
- **16.–20. 8. 2023** [Velká putovní exkurze napříč národním parkem Bavorský les](#)
- **23.–28. 8. 2023** [Velká exkurze napříč národními parky Šumava a Bavorský les](#)
- **7.–10. 9. 2023** [Exkurze napříč Šumavskými pláněmi: Modravské slatě, Zhůří, řeka Vydra, Březník a Ptačí potok](#)
- **20.–23. 7. 2023** [Exkurze mezi skalami v bukovém moři: památka UNESCO NPR Jizerskohorské bučiny](#)
- **11.–13. 8. 2023** [Exkurze do míst plánovaného národního parku Křivoklátsko](#)
- **17.–20. 8. 2023** [Exkurze národním parkem České Švýcarsko: dědictví požáru v okolí Pravčické brány, soutěsky řeky Kamenice a skalní města na mnoho způsobů](#)

Respekt k cenné přírodě

Části tras většiny exkurzí vedou místy, kam není ze zákona vstup povolen, a to z důvodu ochrany vzácných živočichů či rostlin citlivých na rušení nebo sešlap. Exkurze se mohou konat pouze za specificky stanovených podmínek (omezený počet akcí, jejich vzdělávací a osvětový charakter, vedení odborného průvodce, dohodnuté termíny i průběh tras, omezené počty účastníků apod.) na základě speciální výjimky ze zákona udělené správou NP nebo CHKO. Zveme vás k účasti na nich. V jiných případech však, prosíme, respektujte pravidla a omezení vstupu platná v chráněných územích. Děkujeme vám.

Přihláška

Účast na exkurzích je podmíněna zaplacením účastnického poplatku. Jejich výše je uvedena u jednotlivých termínů. Přihlásit se můžete prostřednictvím [jednoduchého formuláře zde](#). Přihláška je nezávazná a po jejím obdržení vám pošleme další informace o akci. Přihlášení na akci je závazné po odeslání účastnického poplatku. Exkurze mají omezený počet účastníků.

S přihlašованиеm proto příliš neotálejte. [Smluvní podmínky akce](#).

Kontakt

V případě dotazů se obraťte na **Marcelu Povolnou**: marcela.povolna@hnutiduha.cz, +420 771 138 018

ŠKOLA OBČANSKÉ INICIATIVY

21. - 27. 8. 2023

Škola občanské iniciativy (ŠOI) je dlouholetý vzdělávací projekt Hnutí DUHA určený pro všechny, kdo se chtějí občansky angažovat a měnit svět (nebo své okolí) k lepšímu. Jedná se o týdenní vzdělávací kurz s mnoha různorodými tématy a lektory, letos v novém provedení, které obsahuje aplikaci různých strategií změny (advokační kampaně, mobilizování, organizování se v hnutí) a sleduje aktuální trendy aktivistického hnutí a neziskového sektoru. Konkrétní témata (a postupně i lektory), jež na vás čekají, najdete v sekci programu.

ŠOI je tady pro všechny - od aktivních a zapálených aktivistů, přes pracovníky neziskových organizací v různých tématech až po ty, kdo se v aktivistickém světě chtějí teprve zorientovat a najít si zde svou roli. Kapacita kurzu je 20 lidí, neváhejte se tedy přihlásit co nejdříve a zjistit si své místo na kurzu!

Bližší informace zde: <https://soi.hnutiduha.cz/>.

Vize trvale udržitelného rozvoje Lipenska

výstava prací studentek
Ústavu krajinářské architektury
Fakulty architektury ČVUT
Ateliér Kláry Salzmann

KRAJINA LIPNA

- 2.5.-9.6. **Český Krumlov**
Městská knihovna
- 11.6.-14.7. **Horní Planá**
Kulturní a informační centrum
- 15.7.-30.8. **Frymburk**
Obchod se suvenýry Alda
- 4.9.-31.10. **České Budějovice**
Jihočeská vědecká knihovna Lidická

Podrobné informace naleznete na lipenskoprozivot.cz

Zpravodaj Ďáblík pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • Calla je také na [Facebooku](#)

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Články do dalšího čísla pošlete do 15. 7. 2023 na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Chcete-li se přihlásit k pravidelnému odběru Ďáblíka, pište na romana.panska@calla.cz. Nechcete-li naopak dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás vymažeme z adresáře.

Všechna starší čísla občasníku Ďáblík najdete na webových stránkách Cally.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!